

MATTHEÛS

26:26-30

Het Avondmaal als gedachtenismaaltijd van
het nieuwe verbond

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/mattheus/26-26-30

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Instelling en viering van het Avondmaal	3 min	3
2	Lichaam en bloed: letterlijk of symbolisch	7 min	4
3	Het Avondmaal als verbondsmaaltijd	6 min	7
4	Het nieuwe verbond vervangt het oude	4 min	12
5	Genade, gedachtenis en Johannes 6	3 min	14
	Om verder te lezen		16

1

Instelling en viering van het Avondmaal

We gaan verder met onze studie van het Evangelie van Mattheüs en gaan naar hoofdstuk 26, vers 26. Jezus bevindt Zich op dit moment met Zijn discipelen in de bovenzaal. Ze vieren het Pascha, het laatste dat Hij met hen zou vieren. Hij heeft zojuist voorspeld dat iemand die daar aan tafel zit Hem zou verraden, waarmee Hij duidelijk op Judas Iskariot doelt. In vers 26 staat:

En terwijl zij aten, nam Jezus het brood en toen Hij het gezegend had, brak Hij het en gaf het aan de discipelen en Hij zei: Neem, eet, dit is Mijn lichaam.

MATTHEÛS 26:26

Dit is natuurlijk een zeer beknopt verslag van de Paschamaaltijd en van de instelling van wat we gewoonlijk het Avondmaal of de avondmaalsmaaltijd noemen. Sommige tradities noemen het de eucharistie of gebruiken er een andere naam voor. Jezus deelde het brood uit en zei:

Dit is mijn lichaam, en Hij deelde de beker wijn uit en zei:

Dit is mijn bloed.

Over de betekenis van juist deze paar zinnen is veel strijd gevoerd. Er zijn zelfs heel wat kerkgenootschappen die hun eerdere verband hebben verlaten en een eigen groep zijn begonnen, uitsluitend vanwege een verschil van mening over de aard van deze gebeurtenis. Christenen geloven niet alleen dat dit in de bovenzaal is gebeurd, maar ook dat christenen dit blijven doen. Met een zekere regelmaat herdenken christenen deze instelling van het nieuwe verbond, die Jezus met Zijn discipelen in de bovenzaal verrichtte.

Sommige christenen doen het heel vaak. De Rooms-Katholieke Kerk noemt dit de mis of de eucharistie, en binnen de rooms-katholieke traditie is het mogelijk om elke ochtend aan een mis deel te nemen. Je kunt elke dag aan een mis deelnemen. Het lijkt heel goed mogelijk dat de eerste christenen dit wekelijks deden. Er zijn tegenwoordig

gemeenten die wekelijks avondmaalsgemeenschap vieren, zoals zij het noemen. Andere doen het eenmaal per maand, en sommige, zoals de presbyterianen, doen het viermaal per jaar.

De Joden zelf vierden het Pascha maar eenmaal per jaar. Je zou kunnen betogen dat het vieren van deze avondmaalsgemeenschap het meest Schriftuurlijk zou zijn als het eenmaal per jaar, tijdens het Pascha, gebeurde. Maar er is werkelijk geen wet door Christus of door de apostelen gegeven die ons vertelt hoe vaak dit herdacht moet worden. Het lijkt erop dat van geen enkele gemeente gezegd kan worden dat ze ongehoorzaam is op grond van hoe vaak of hoe weinig ze het Avondmaal viert.

De meeste christenen geloven dat ze met een zekere regelmaat avondmaalsgemeenschap moeten vieren. De enige uitzonderingen die me zo direct te binnen schieten, zijn de quakers. Wanneer ze dat doen, gedenken ze, zoals Jezus zei, Zijn lichaam en Zijn bloed.

2

Lichaam en bloed: letterlijk of symbolisch

Wat er precies voor de gelovige gebeurt wanneer hij aan deze avondmaalsgemeenschap deelneemt, is onder sommigen werkelijk een punt van discussie. Rooms-katholieken geloven dat Jezus heel letterlijk sprak toen Hij zei:

Dit brood is Mijn lichaam.

en toen Hij zei:

Deze beker, deze wijn, is Mijn bloed.

Zij geloven dat je, wanneer je aan de mis of de katholieke eucharistie deelneemt, werkelijk het lichaam van Jezus eet en Zijn bloed drinkt.

De katholieke leer hierover wordt transsubstantiatie genoemd. Zoals je misschien al uit de aard van dat woord kunt afleiden, betekent dit een verandering van substantie, een overgang van de ene substantie in een andere. Volgens die leer wordt wat oorspronkelijk gewoon een stukje brood is, werkelijk het lichaam van Christus. Wat

oorspronkelijk gewoon wijn in een beker is, wordt werkelijk het bloed van Christus. Zo eten en drinken degenen die aan deze instelling deelnemen letterlijk het lichaam en bloed van Christus. Er gebeurt daarmee iets bovennatuurlijks.

Zoals we weten, probeerde Maarten Luther veel zaken die met het rooms-katholicisme samenhangen te hervormen. Een van de dingen waarin hij het niet eens was met de katholieke traditie, was juist deze kwestie van de transsubstantiatie. Hij geloofde niet dat het brood in het lichaam verandert en dat de wijn in het bloed van Jezus verandert. Maar hij geloofde wel iets wat daar niet al te veel van verschilde.

Luthers opvatting wordt consubstantiatie genoemd. Het voorvoegsel ‘con’ betekent ‘met’, en consubstantiatie zou dus ‘met de substantie’ betekenen. Luthers opvatting was dat het werkelijke lichaam en bloed van Jezus samen met de substantie van het brood en de wijn aanwezig zijn. Zoals men het uitdrukte: het werkelijke lichaam van Christus bevindt zich boven en onder, door en rondom het brood. Wanneer je het brood neemt, neem je daadwerkelijk ook het lichaam van Christus, hoewel het brood niet letterlijk het lichaam van Christus wordt. Hetzelfde geldt voor de wijn.

Deze opvatting van Luther verschilde niet veel van de katholieke opvatting. Alleen was ze, misschien in de ogen van de lutheranen, iets minder bijgelovig. Zwingli, die in Zwitserland hervormer was in dezelfde tijd dat Luther dat in Duitsland was, had veel gemeen met Maarten Luther. Op een gegeven moment overwogen ze hun bewegingen, de Zwitserse Reformatie en de Duitse Reformatie, samen te voegen en min of meer de handen ineen te slaan. Luther en Zwingli kwamen bijeen om leerstellige kwesties te bespreken. Ze waren bijna bereid hun krachten te bundelen, op deze ene kwestie na. Zwingli geloofde dat het brood en de wijn eenvoudigweg een gedachtenis waren aan het werkelijke lichaam en bloed van Jezus. Luther was daar veel stelliger over en stond in zijn opvatting veel dichter bij de rooms-katholieken. Dit verschil was zo groot en werd zo belangrijk gevonden, dat de twee uit elkaar gingen en daarna niet meer samenwerkten. Ze werkten niet samen bij de hervormingen in hun twee landen. Je ziet dus hoe interpretaties hiervan voor bepaalde mensen echt belangrijk zijn geworden.

Het lijkt mij — en ik kan niet met zekerheid zeggen dat ik gelijk heb, omdat veel mensen er verschillende opvattingen over hebben gehad — dat het nuttigen van de maaltijd niet letterlijk het nuttigen van het lichaam en bloed van Jezus is, ondanks het feit dat Jezus zei:

Dit brood is mijn lichaam, of:

Deze wijn is mijn bloed.

Dat is een heel belangrijk punt. Maarten Luther was tijdens zijn ontmoeting met Zwingli zeer onvermurwbaar. Hij sloeg met zijn vuist op tafel en zei: 'Maar er staat:

Dit is mijn lichaam en dit is mijn bloed.

' Hij hield er onvermurwbaar aan vast dat de christen, wanneer hij de eucharistie nuttigt, werkelijk het lichaam en het bloed van Jezus eet.

Daarbij wordt echter geen rekening gehouden met de beeldspraak die Christus vrijwel zeker gebruikte. Toen Hij aan tafel zat, had geen enkel deel van Zijn lichaam of Zijn bloed Hem verlaten toen Hij het brood en de wijn uitdeelde. Zijn lichaam was nog volledig intact op de plaats waar Hij aan tafel aanlag, en Zijn bloed zat nog helemaal in Zijn aderen. Hij had Zijn bloed nog niet vergoten. Daarom is het beslist onredelijk om aan te nemen dat, toen Hij zei:

Deze beker is mijn bloed, Zijn bloed, dat op dat moment nog niet eens vergoten was, nu in die beker terechtgekomen was, en dat het brood Zijn letterlijke lichaam was.

Als dit de enige manier was om Zijn woorden te begrijpen, dan zouden we ze zo kunnen opvatten. Natuurlijk zouden we dan gewoon moeten zeggen: 'Dit is een mysterie en een wonder.' Er is echter geen reden waarom we Zijn woorden op die manier zouden moeten opvatten. Wanneer over een voorstelling van iets wordt gesproken, is het heel gebruikelijk om te spreken zoals Hij sprak.

Stel bijvoorbeeld dat je een familieportret hebt en dat iemand bij je thuis komt. Op dat portret staan je ouders, je grootouders en allerlei familieleden die je vrienden nog nooit hebben ontmoet. Je wijst dan iedereen op de foto een voor een aan en zegt: 'Dit is mijn grootmoeder, en dit is mijn grootvader, en dit zijn de vader en moeder van mijn vader.' Natuurlijk wijs je naar een stuk papier, een foto, en zeg je: 'Dit is mijn vader; dit is mijn moeder.' Iedereen weet dat zij dat niet werkelijk zijn. Het is een stuk papier waarop hun beeld is afgedrukt. Iedereen begrijpt dat wanneer je zegt: 'Dit is mijn vader, en dit is mijn moeder op deze foto,' je niet zegt dat de letterlijke foto je vader of letterlijk je moeder is. De afbeelding van je vader en moeder staat op de foto.

Of je kijkt naar een kaart en probeert iemand de weg te wijzen. Op de kaart staan verschillende lijnen van inkt en je zegt: 'Dit hier is Main Street, en dit is Interstate 84, en deze stip hier is de stad McMinnville.' Dat is niet echt waar. Die stip is niet de stad McMinnville en die lijnen op de kaart zijn niet werkelijk die straten en snelwegen. Ze stellen die voor. Maar we spreken voortdurend alsof het ene het andere is: 'Hier is het stadspark, en hier is dat.' Mensen begrijpen natuurlijk dat we met 'Dit is dat' bedoelen: 'Dit stelt dat voor; dit komt daarmee overeen.'

Er is volgens mij alle reden om te geloven dat Jezus de uitdrukking op deze manier gebruikte:

Dit is mijn lichaam.

Dit hier stelt het voor. En:

Dit is mijn bloed.

Dit stelt Mijn bloed voor.

3

Het Avondmaal als verbondsmaaltijd

Belangrijker dan die hele kwestie, althans in mijn ogen, is wat hier gebeurde. We zouden helemaal verstrikt kunnen raken in rituele zaken of mysterieuze theologische zaken, maar waar het werkelijk om gaat, is: wat deed Jezus? Waarom is dit een belangrijke maaltijd? Wat doen wij wanneer we deze maaltijd nuttigen? Als we naar de kerk gaan, of we dat nu eenmaal per week doen, eenmaal per maand, minder vaak of vaker, dan denk ik dat we dit het beste kunnen begrijpen door terug te grijpen op iets in het Oude Testament.

Toen God de kinderen van Israël uit Egypte leidde en hen naar de berg Sinaï bracht, gaf Hij hun de Tien Geboden en daarnaast verscheidene andere verordeningen en bepalingen. We lezen in het vierentwintigste hoofdstuk van Exodus dat Mozes kwam en al deze woorden van de Heere opschreef en aan het volk Israël voorlas. Het volk stemde ermee in die woorden te onderhouden. Ze zeiden:

Mozes kwam terug en vertelde al de woorden van de HEERE en al de bepalingen aan het volk. Toen antwoordde heel het volk eenstemmig en zij zeiden: Al de woorden die de HEERE gesproken heeft, zullen wij doen.

EXODUS 24:3

In vers 4 en 5 staat dat Mozes een altaar oprichtte om de Heere een offer te brengen. En in vers 6 staat — dit is Exodus 24:6:

Mozes nam de helft van het bloed en deed dat in de schalen, en de helft van het bloed sprenkelde hij op het altaar.

EXODUS 24:6

Vervolgens gingen Mozes, Aäron, Nadab, Abihu en zeventig oudsten de berg op. Zij zagen de God van Israël. God doodde hen niet, hoewel zij Hem zagen; zij aten en dronken.

Wat interessant en belangrijk is, is dat Mozes, toen hij het volk besprenkelde met dit bloed van dit offer, zei:

Toen nam Mozes het bloed, sprenkelde het op het volk en zei: Zie, dit is het bloed van het verbond dat de HEERE met u gesloten heeft op grond van al die woorden.

EXODUS 24:8

Volgens de bewoording van Lukas zei Jezus in de bovenzaal:

Deze beker is het nieuwe verbond in Mijn bloed.

LUKAS 22:20

De bewoording lijkt sterk op die van Mozes:

Zie, dit is het bloed van het verbond dat de HEERE met u gesloten heeft op grond van al die woorden.

EXODUS 24:8

Er was een oud verbond en er is een nieuw verbond. Het oude verbond is het verbond dat God met Israël sloot bij de berg Sinaï. Hij bekrachtigde dat verbond met een offer en met bloed — om precies te zijn, door bloed op het volk te sprenkelen. En Hij zei:

Zie, dit is het bloed van het verbond dat de HEERE met u gesloten heeft op grond van al die woorden.

EXODUS 24:8

Door deze besprenkeling te ontvangen, nadat ze hadden gezegd:

Alles wat de HEERE gesproken heeft, zullen wij doen en Hem gehoorzamen.

EXODUS 24:7

stemde dit volk ermee in een verbondsrelatie met God aan te gaan.

In 1 Petrus 1:2 staat dat wij als christenen zijn:

uitverkoren overeenkomstig de voorkennis van God de Vader, door de heiliging van de Geest, tot gehoorzaamheid en besprenkeling met het bloed van Jezus Christus: moge genade en vrede voor u vermeerderd worden.

1 PETRUS 1:2

Let erop dat deze mensen zeiden:

Hij nam het boek van het verbond en las dit ten aanhoren van het volk voor. En zij zeiden: Alles wat de HEERE gesproken heeft, zullen wij doen en Hem gehoorzamen.

EXODUS 24:7

en vervolgens werd het bloed op hen gesprenkeld. Het idee is dat er met christenen in het nieuwe verbond iets is gebeurd dat overeenkomt met wat er met de Joden in het oude verbond is gebeurd.

Er was een verbondsmaaltijd. Vertegenwoordigers van de Joden, hun leiders — zeventig van hen — gingen de berg op en hielden daar een maaltijd. Ze aten en dronken in de aanwezigheid van God, en daarmee werd het verbond bezegeld. Het lijkt enigszins op een huwelijksverbond. In latere profeten vergeleek God wat er bij de berg Sinaï gebeurde zelfs met een huwelijk: God trouwde met Israël. Israël was als de bruid en God was de bruidegom.

Wij hebben tegenwoordig natuurlijk bruiloften. We besprenkelen de bruid en bruidegom niet met bloed, maar we hebben wel een ceremonie. Er worden geloften van trouw en loyaliteit afgelegd, net zoals dat hier gebeurde. En in de meeste gevallen is er ook een maaltijd. Dit is een traditionele manier waarop verbonden worden gesloten.

Maar toen Jezus in de bovenzaal bij de vertegenwoordigers van de gemeente was en zei:

Deze beker is het nieuwe verbond, het bloed van het nieuwe verbond in Mijn bloed,

zien we dat Hij iets deed wat een tegenhanger vormt van wat Mozes hier deed. Er waren vertegenwoordigers van Israël die een maaltijd hielden, God zagen, de voorwaarden van het verbond ontvingen en met bloed werden besprenkeld. Jezus kwam samen met vertegenwoordigers van de gemeente. Ze hielden een maaltijd. Ook zij zagen de God van Israël, want Jezus zei in diezelfde bovenzaal:

Jezus zei tegen hem: Ben Ik zo'n lange tijd bij u, en kent u Mij niet, Filippus? Wie Mij gezien heeft, heeft de Vader gezien; en hoe kunt u dan zeggen: Laat ons de Vader zien?

JOHANNES 14:9

En ze aten een maaltijd om een verbond dat ze aangingen te bekrachtigen en te bevestigen. Dit is een nieuw verbond dat het oude verving.

Nu we dat hebben vastgesteld, wil ik erop wijzen dat de Joden dit verbond vanaf dat moment altijd hebben herdacht. Wanneer ze eenmaal per jaar het Pascha vierden en tijdens het Pascha een rituele maaltijd aten, herdachten ze dit verbond. Nadat echtparen getrouwd zijn, hebben ze soms de traditie om op hun trouwdag uit eten te gaan. Daarmee herdenken ze hun huwelijksverbond en bevestigen ze opnieuw dat ze blij zijn dat ze met elkaar in die verbondsrelatie staan. Het is niet noodzakelijk dat er op de trouwdag een maaltijd is, maar het is interessant dat dit min of meer gebruikelijk is. Het is een herdenkingsmaaltijd waarmee ze terugdenken aan hun trouwdag en de bruiloftsmaaltijd die ze toen hielden.

De Israëlieten vierden elk jaar het Pascha om het begin te herdenken van het verbond dat God met hen had gesloten. En wanneer christenen deelnemen aan de avondmaalsgemeenschap, als we het zo noemen, herdenken we het begin van een nieuw verbond dat door Jezus en Zijn volk werd gesloten via onze vertegenwoordigers, de apostelen.

4

Het nieuwe verbond vervangt het oude

Jezus stelde het nieuwe verbond in, en dit nieuwe verbond was het verbond waarover de profeet Jeremia had gesproken. Jeremia zei — of God zei natuurlijk, terwijl Hij door Jeremia sprak — in hoofdstuk 31 van dat geweldige boek, te beginnen bij vers 31:

Zie, er komen dagen, spreekt de HEERE, dat Ik met het huis van Israël en met het huis van Juda een nieuw verbond zal sluiten, niet zoals het verbond dat Ik met hun vadersen gesloten heb op de dag dat Ik hun hand vastgreep om hen uit het land Egypte te leiden — Mijn verbond, dat zij verbroken hebben, hoewel Ík hen getrouwd had, spreekt de HEERE.

JEREMIA 31:31-32

Let op, Hij verwijst terug naar het Sinaïtische verbond, op de berg Sinaï. Hij sloot een verbond met hen en Hij duidt het aan als een huwelijksverbond. Hij zegt dat Hij hun man was, hoewel zij Zijn verbond verbraken en een trouweloze vrouw waren.

Voorzeker, dit is het verbond dat Ik na die dagen met het huis van Israël sluiten zal, spreekt de HEERE: Ik zal Mijn wet in hun binnenste geven en zal die in hun hart schrijven. Ik zal hun tot een God zijn en zíj zullen Mij tot een volk zijn. Dan zullen zij niet meer eenieder zijn naaste en eenieder zijn broeder onderwijzen door te zeggen: Ken de HEERE, want zij zullen Mij allen kennen, vanaf hun kleinste tot hun grootste toe, spreekt de HEERE. Want Ik zal hun ongerechtigheid vergeven en aan hun zonde niet meer denken.

JEREMIA 31:33-34

Dit is wat Jezus zei dat Hij met Zijn discipelen instelde. Jeremia had er vijf- of zeshonderd jaar vóór de tijd van Christus over gesproken. Jezus zegt nu tegen Zijn discipelen: dit is het. Dit is het nieuwe verbond dat was voorzien. Ik stel het nu met

jullie in. Dit verbond zou het oude verbond volledig vervangen.

Er zijn veel christenen die in verwarring zijn over het oude verbond. Op de een of andere manier menen ze dat wij ook bepaalde verplichtingen hebben met betrekking tot dat oude verbond, hoewel wij nu een nieuw verbond met God hebben, dat Christus in de bovenzaal met Zijn discipelen heeft ingesteld. Maar in feite is het oude verbond vervangen en achterhaald vanwege het nieuwe. Dat wordt ons verteld in Hebreeën 8, waar ongeveer de helft van het hoofdstuk bestaat uit een lang citaat uit Jeremia 31, dat ik zojuist heb voorgelezen, over Gods belofte een nieuw verbond te sluiten. Nadat de schrijver van Hebreeën dit heeft aangehaald, zegt hij aan het einde van het hoofdstuk, in Hebreeën 8:13:

Als Hij spreekt van een nieuw verbond, heeft Hij daarmee het eerste voor verouderd verklaard. En wat oud is verklaard en wat veroudert, staat op het punt te verdwijnen.

HEBREEËN 8:13

En hij zegt:

Wat verouderd is, staat op het punt te verdwijnen.

Met andere woorden, het oude verbond dat op de berg Sinaï werd gesloten, is oud en achterhaald. Toen de schrijver van Hebreeën dit schreef, zei hij dat het op het punt stond te verdwijnen. Dat is kennelijk een duidelijke verwijzing naar het feit dat de tempel spoedig door de Romeinen verwoest zou worden en dat er een einde zou komen aan alle uiterlijke vormen van godsdienstige aanbidding volgens de stijl van het oude verbond. Dat komt doordat God een nieuw verbond met Zijn volk had gesloten, en dat nieuwe verbond werd door Jezus in de bovenzaal gesloten.

Er zijn nog altijd Joodse mensen die het oude verbond koesteren, en zij koesteren de bijzondere voorrechten die hun als Gods volk onder dat verbond ten deel vielen. Maar het nieuwe verbond heeft het verdrongen. Daardoor is het oude verbond achterhaald.

En het is niet zo dat de christenen dit idee zelf hebben bedacht. Dit kwam van hun eigen profeten. Jeremia voorspelde dat er een nieuw verbond zou komen, en Jezus kwam eenvoudigweg en vervulde het. Denk eraan dat Jezus zei:

Denk niet dat Ik gekomen ben om de Wet of de Profeten af te schaffen; Ik ben niet gekomen om die af te schaffen, maar te vervullen.

MATTHEÛS 5:17

Hij vervulde die profetie in de bovenzaal, toen Hij dit nieuwe verbond met het volk van God sloot.

5

Genade, gedachtenis en Johannes 6

Wanneer de gemeente nu, en sinds die tijd, het brood en de wijn neemt om dit te gedenken, is dat een herdenking van verbondstrouw aan God. Wordt er door het nemen van deze elementen bijzondere genade geschonken? Veel mensen geloven van wel. Ik ken niets in de Bijbel wat zegt dat dit zo is. Sommige mensen hebben de woorden van Jezus in Johannes 6 opgevat als een aanwijzing dat je werkelijk meer genade verkrijgt door het sacrament te nemen, dat je daardoor leven ontvangt, omdat Jezus volgens hun lezing zei:

Wie Mijn vlees eet en Mijn bloed drinkt, zal leven hebben; wie dat niet doet, zal geen leven hebben.

JOHANNES 6:53-54

Maar toen Jezus in Johannes 6 sprak over het eten van Zijn vlees en het drinken van Zijn bloed, verwees Hij vrijwel zeker niet naar het sacrament en niet naar de avondmaalsgemeenschap, ondanks de grote overeenkomst met de woorden die Hij in de bovenzaal sprak. Een van de manieren waarop we dat zouden kunnen weten, is natuurlijk dat niemand daar Hem zo begrepen kan hebben. Zelfs Zijn discipelen kunnen Hem nooit zo begrepen hebben, omdat Hij Zijn lichaam en bloed toen nog nooit als het ware door middel van de elementen van brood en wijn had aangeboden.

Ik geloof veeleer dat Hij in dat geval figuurlijk sprak over de noodzaak Hem volledig te ontvangen, alsof iemand at, zoals wij voedsel in ons lichaam opnemen. Iemand moest Hem in zijn hart ontvangen, Hem als zijn Heere ontvangen en Zijn woorden als zijn wet. Later in datzelfde gesprek, in Johannes 6:63, zei Jezus:

De Geest is het Die levend maakt, het vlees heeft geen enkel nut.
De woorden die Ik tot u spreek, zijn geest en zijn leven.

JOHANNES 6:63

Met andere woorden: Ik spreek niet in letterlijke bewoordingen tegen jullie over Mijn fysieke lichaam en Mijn fysieke bloed. Ik spreek veeleer in geestelijke bewoordingen tegen jullie.

Hij zei daar op dezelfde plaats ook:

Het is de Geest Die leven geeft; het vlees heeft geen enkel nut.

Dat is vlak nadat Hij had gezegd:

Je moet Mijn vlees eten.

Maar dan zegt Hij:

Mijn letterlijke vlees heeft voor jou geen enkel nut. Het is de Geest Die dat wel heeft. En de woorden die Ik tot je spreek, zijn geest en leven.

Ik kan dus nergens in de Schrift een leer vinden die zegt dat ons een bepaald geestelijk voordeel wordt geschonken doordat we deze elementen tot ons nemen. Het is veeleer een gedachtenismaaltijd die ons eraan herinnert dat we in een verbondsrelatie staan, net zoals wanneer een getrouwd stel op de dag van hun huwelijksjubileum uit eten gaat. We zeggen: “We zijn nog steeds door een verbond aan elkaar verbonden en we willen dat niet vergeten.”

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Mattheüs 26:26
- Exodus 24:3
- Exodus 24:6
- Exodus 24:8
- Lukas 22:20
- Exodus 24:7
- 1 Petrus 1:2
- Johannes 14:9
- Jeremia 31:31-32
- Jeremia 31:33-34
- Hebrëeën 8:13
- Mattheüs 5:17
- Johannes 6:53-54
- Johannes 6:63

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.